

Afrikan sosialismin lyhyt historia

Miten kapitalismin kehitys Afrikassa tapahtui?

Miten sosialismi kehittyi ja levisi Afrikassa?

Afrikan reaalisosialististen valtioiden nousu ja tuho

Afrikkalaisen sosialismin nykytilanne

Huomioita

- Kun puhun Afrikasta, tarkoitan yleensä Saharan eteläpuolista Afrikkaa, ellen erikseen sano jotain muuta.
- Afrikalla on kyseenalainen kunnia olla kenties kaikkein pahiten kapitalistisen järjestelmän riistämä manner.
-

Kapitalismi ja Afrikka ennen siirtomaa-aikaa

- Afrikka sijaitsi eurooppalaisen maailman reunalla esikapitalistisena aikana, siirtolaisuus oli vaikeaa
- Merkittävin maailmankauppaan kytkeytyminen ennen siirtomaa-aikaa oli orjakauppa.
- Orjakauppa islamilaiseen maailmaan alkoi jo antiikin aikana ja jatkui noin vuoteen 1900. Määrä vastasi Atlantin ylittävää, tyyliässä eroa.
- Eurooppalaisten harjoittama Atlantin ylittävä orjakauppa alkoi 1400-luvun lopulla ja päättyi 1800-luvun puolivälin jälkeen.

Kapitalismi ja Afrikka ennen siirtomaa-aikaa

- Atlantin ylittävän orjakauppa oli hyvin kannattavaa -> noin 14 miljoonaa ihmistä
- Kolmiokauppa 1600–1700-luvut
- *Eurooppalaisilla teollisuustuotteilla ja tuliaseilla ostetaan orjia afrikkalaisilta ”orjavaltaioilta”.
- *Orjat myydään Amerikoissa plantaasien orjatyövoimaksi ja ostetaan tuotolla teetä,puuvillaa ja vastaavia tuotteita.
- *Amerikkalaiset tuotteet myydään Euroopan markkinoilla ja hankitaan näillä voitoilla afrikkalaisten haluamia tuotteita.
-

Kapitalismi ja Afrikka ennen siirtomaa-aikaa

- Orjakauppa vaikutti suuresti monien afrikkalaisten alueiden yhteiskuntien tilaan ja rakenteeseen.
- Voittoisa kapitalismi keräsi paljon omaisuutta ja menestystä toiminnalla, osin vallan nousu tämän avulla
- Afrikan asukkaat ”roduttuivat” orjiksi eurooppalaisten silmissä. Tällä oli merkitystä myöhemmän kehityksen kannalta.

Kolonialismi Afrikassa

- 1800-luvulla eurooppalainen kapitalismi marssi voittoaivasti eteenpäin -> teollistuminen
- Afrikka valloitetttiin kapitalismin raaka-aineiksi. Valloitus koski lähes koko mannerta. Samalla afrikkalaiset yhteisöt alistettiin eurooppalaisten alamaiksi.
- Afrikkalaiset yhteisöt olivat yhteiskuntarakenteeltaan kehittyneimmilläänkin feodalistisia. Ne eivät voineet kilpailla sotilaallisesti tai taloudellisesti kapitalismin kanssa. Soveltuivat myös huonosti sen toteuttamiseen.

Kolonialismi Afrikassa

Eurooppalaiset näkivät roolinsa tähän tyyliin

Kolonialismi Afrikassa

Todellisuus sen sijaan oli usein tällainen

Kolonialismi Afrikassa

- Johtuen mantereen alhaisesta ”kehitystasosta” Afrikan rooli muotoutui puhtaasti alimman tason raaka-aine tuottamiseen, jos ei lasketa teollistuvaa Etelä-Afrikkaa.
- Koska afrikkalaiset oli jo aiemmin luokiteltu eurooppalaisten mielissä orjiksi ja muutenkin alempiarvoisiksi ihmisiksi, heijastui tämä myös siihen miten ”afrikkalaista työväenluokkaa” sorrettiin. Toisin kuin eurooppalaisia työtätekeviä, heitä sorrettiin myös ”rotunsa” puolesta, ei pelkästään yhteiskunnallisen asemansa.

Kolonialismi Afrikassa

Eurooppalainen siirtomaavalta oli tuhoisa afrikkalaisten yhteisöille. Se tuhosi paikallisten asukkaiden talouden, vei heiltä omaisuuden, alistati heidät vieraiden isäntien alamaisiksi, pakotti heidät työskentelemään töissä joita he eivät halunneet, sotki uskonnolliset kuviot jne.

- Suoranaisilta kansanmurhiltakaan ei vältytty, Saksa ja hererot, Kongo ja Leopold!
- Korvauksena tuli tietysti edistys. Kuitenkin orjuuden, siirtomaavallan ja rasismin vaikutus oli raskas ja muokkasi olennaisesti sosialismin edistymistä mantereella.

Sosialismin kehitys Afrikassa

- Sosialismin leviäminen Afrikassa oli alkuun hidasta. Eurooppalaisessa teollisuusyhteiskunnassa syntynyt aate ei levinnyt laajasti maatalousvaltaisella mantereella, jonka lukutaito ja tiedonkulku oli puutteellista. Lisäksi eurooppalaiset ja afrikkalaiset muodostivat vastakkainasettelunsa rodun mukaan, ei luokan. Köyhäkin eurooppalainen tuki rikasta eurooppalaista afrikkalaisia vastaan. Tämä haittasi luokkatietoisuuden muodostamista.

Sosialismin kehitys Afrikassa

- Poikkeuksen tähän sääntöön muodosti Etelä-Afrikka joka teollisuuslaitoksineen ja kaivoksineen muistutti enemmän Eurooppaa. Siellä oli myös muista alueista poiketen runsas Eurooppalaisperäinen väestö jonka keskuudessa sosialismin kaltainen aate pystyi leviämään. Etelä-Afrikan kommunistinen puolue perustettiin 1921 ensimmäisenä mantereella. Alkuun jäsenyys oli vain valkoisille, mutta 1924 mustat otettiin mukaan puolueeseen (pian enemmistö) → ensimmäinen yhteispuolue afrikassa

Sosialismin kehitys Afrikassa

- Ennen toista maailmansotaa afrikkalaisten sosialististen liikkeiden suosio oli kuitenkin vähäistä. Sitä esiintyi lähinnä harvalukuisen koulutusta saaneen afrikkalaisen väestön keskuudessa, joka näki sen mahdollisuudeksi tasa-arvoisen aseman saamiseksi eurooppalaisten kanssa.
- Toisen maailmansodan jälkeen tilanne kuitenkin muuttui nopeasti. Vaatimukset tasa-arvosta ja jopa itsenäisyydestä levisivät ympäriinsä. Sosialismi levisi niinikään afrikkalaisen älymystön keskuudessa.

Sosialismin kehitys Afrikassa

- Kylmän sodan käynnistyttyä Neuvostoliitto ja myöhemmin Kiina, asettuivat voimakkaasti tukemaan afrikkalaisten itsenäistymistä. Tämä lisäsi sosialismin suosiota, yhdessä aatteen tasa-arvoa ja kansojen itsemääräämistä korostavan ideologian, sekä retoriikan kanssa.

-

Sosialismin kehitys Afrikassa

Sosialismin kehitys Afrikassa

- Kesti kuitenkin jonkin aikaa ennen kuin itsenäistymisprosessi saavutti lopullisia tuloksia. Samaten varsinaiset kommunistisiin pyrkivät valtiot syntyivät vasta 70-luvulle tullessa.
- Ensimmäinen ”Sosialistiseksi” itseään kutsuva valtio Afrikassa oli Egyptin tasavalta 1957. Sen sosialistinen suunta kehittyi arabisosialismin suuntaan ja kesti virallisesti osana maan perustuslakia 2007 asti. Ei kuitenkaan missään vaiheessa muuttunut marxismi-leninismin opiksi.

•

Sosialismin kehitys Afrikassa

- Pitkin 60-lukua Afrikassa ideoitiin monissa itsenäistyvissä maissa erityistä Afrikkalaista sosialismia. Määrä oli yhdistää ”perinteinen” afrikkalainen kulttuuri ja moderni hyvinvointivaltio. Usein ideaan liittyi myös vahva pan-afrikkalaisuus.
- Menestynein näistä on Tansanian ”Ujamaa”(perheisyys). Aate on afrikkalaista sosiaalidemokratiaa yksipuoluejärjestelmällä. Tansanian vallankumouspuolue ollut vallassa vuodesta 1964->tämä päivä, muuttuen 1992 sos.dem ja sallien muut puolueet.

Sosialismin kehitys Afrikassa

- Algeria oli toinen pohjois-afrikkalainen valtio joka julistautui sosialistiseksi valtioksi 1963. Käytännössä kansallissosialistinen(ei natsi) ja vastusti kommunismia
- Ensimmäinen mahdollisuus marxistis-leninistiselle valtiolle oli 1957 ensimmäisenä itsenäistynyt siirtomaa Ghana. Sen ensimmäinen presidentti Nkrumah oli käytännössä M-L kannattaja, hyvät välit NL ja Kiina. Puolueeton afrosos.Vei maata tähän suuntaan.

Sosialismin kehitys Afrikassa

- Joutui kuitenkin syrjäytetyksi vuonna 1966, Omien väitteidensä mukaan USA:n juonimalla kaappauksella.
- Lumumba ja Kongon kriisi
- Guinea bissausa 1956 aloitti sosialistinen isenäisyysliike taistelun vs Portugal. Nautti paljon sosialistitukea. "Voitti" 1974 ja maasta tuli lähes M-L mutta ei virallista julistusta.
- Sosialismin kannatus kasvoi koko 60-luvun ja oli vain ajankysymys milloin ensimmäinen M-L valtio mantereelle.

Afrikan Kansantasavallat

- 1970-luku oli ”kommunismmin” kulta-aikaa Afrikassa.

Egypt (1952–1973)	arab socialism
Guinea (1958–1978)	planned economy
Mali (1960–1991)	social democratic
Somalia Somali Democratic Republic (1969–1977)[a]	Marxist-leninist
Algeria (1962–1991)	social democratic
Equatorial Guinea (1968–1979)!	planned economy
Tanzania (1964–1985)	socialist, one party
Zambia (1964–1991)	social democratic
Ghana (1960–1963)	planned economy
Sudan (1969–1972)	socialist, one party
Libya (1969–1991)	arab socialism
Republic of the Congo People's Republic of the Congo (1969–1991)	Marxist-leninist
Cape Verde (1975–1991)	social democratic
Uganda (1969–1971)	planned economy
Democratic Republic of Madagascar (1972–1991)	socialist, one party
Guinea Bissau (1973–1991)	socialist, one party
Ethiopia Derg (1974–1987)	Marxist-leninist
Ethiopia People's Democratic Republic of Ethiopia (1987–1991)	Marxist-leninist
Benin People's Republic of Benin (1975–1990)	socialist, one party
Mozambique People's Republic of Mozambique (1975–1990)	socialist, one party
Angola People's Republic of Angola (1975–1991)	Marxist-leninist
Sahrawi Arab Democratic Republic (1976–1991)	social democratic
Seychelles (1977–1991)	planned economy
Zimbabwe (1980–1991)	socialist, one party
Burkina Faso (1983–1987)	Marxist-leninist

Afrikkalaisesta sosialismista

- Kuten näette Afrikassa on 60-80 lukujen välissä ollut monia Sosialistisia ja sosialismiin taipuvaisia valtioita.
- Aiemmillä luentokerroilla olen käsitellyt Ghanan itsenäistä sosialismiin pyrkivää nkrumahistista järjestelmää. Burkina Fason itsenäistä sankaristista kommunistista järjestelmää sekä Guinea Bissaun hieman toteuttamatta jäänyttä marxismi-leninismi-cabralismia. Cape Verden tapaus pitäisi vielä esitellä.
- Seuraavat esimerkit käsittelevät niitä valtioita, jotka julistautuivat marxisti-leninistisiksi.

Maailman M-L valtiot

Somalian demokraattinen tasavalta

21.10.1969 - 26.1.1991

- Entinen Italian siirtomaa, jota Britit hallinnoivat 2.maailmansodan jälkeen
- Itsenäistyi vuonna 1960, Kenraali Siad Barre kaappasi vallan verettömästi 21.10.1969. Hän hallitsi maata vuoteen 1991 ja julisti maan Marxilais-Leninistiseksi yksipuoluevaltioksi, ollen ensimmäinen Afrikassa
- Hallinto kansallisti vahvasti teollisuuden ja suuremmat yritykset, Lisäksi yhdenmukaisti kirjoitusjärjestelmän, sekä pyrki häivyttämään Somalian kulttuuria hallitsevan klaanijärjestelmän. Pyrki yhdistämään Marxismin ja Islamin periaatteet. Harrasti runsaasti ihmisoikeusloukkauksia.
- Voimakkaan nationalistinen. Afrikkalaisittain harvinainen tapaus, sillä maan väestö koostuu lähinnä ainoastaan somaleista. Tämä johti suurvaltapyrkimykseen naapurivaltoja Keniaa ja Etiopiaa vastaan.
- Pelasi molempiin leireihin. Alkuun hyvät välit NL, mutta sota toista M-L valtiota Etiopiaa vastaan pilasi välit, minkä jälkeen loikkasi yhdysvaltain liittolaiseksi. Keräsi tässä asemassa Afrikan suurimmat sotavoimat. Sotilasmenot tuhosivat talouden.
- 1991 klaanipohjainen oppositio syrjäytti Barren, vaihtoi hallituksen ja maa vajosi sisällissotaan joka ei ole vielä täysin loppunut.

Kongon kansantasavalta

3.1.1970 – 15.3.1992

- Entinen Ranskan siirtomaa, itsenäistyi 1960 Kongon tasavallaksi. Ensimmäinen Presidentti Massamba-Débat oli afrikkalaisista johtajista ensimmäinen M-L julkinen kannattaja. Solmi nopeasti hyvät suhteet NL, Kiina, pohjois-Vietnam ja Korea, sekä Kuuba, joka koulutti maan miliisijoukkoja. 1968 hänet syrjäytettiin verettömällä vallankaappauksella Denis Sassou Nguesso toimesta. Vahva kansan tuki sosialistiselle politiikalle kuitenkin jatkui.
- Kongon työväenpuolue saavutti vaaleissa valta-aseman ja julisti maan Marxistis-Leninistiseksi kansantasavallaksi. Käytännössä valtiossa oli maltillinen sotilasvalta joka suosi maan pohjois-osia. Eroavat sosialistiset ideologiat aiheuttivat poliittista epävakautta. Suhteet molempiin leireihin.
- Hallitus ajoi sosialistisia uudistuksia kuten teollisuuden kansallistamista. Koulutus tuotti korkean lukutaidon. Öljytulojen ja kehitysprojektien avulla nautti 1980-luvulla Afrikan korkeinta talouskasvua. Valtio Afrikan oloissa varsin onnistunut.
- 1992 maa luopui yksipuolue järjestelmästä(painostus) ja M-L ideologiasta, mutta työväenpuolueella on yhä käytännössä yksinvalta ja vasemmistolainen ideologia on vahva.

DERG+Etioopian demokraattinen kansantasavalta 28.6.1974-27.5.1991

- Afrikkalainen vastine Venäjän vallankumoukselle! Etiopia on harvinainen poikkeus Afrikan valtioissa. Jos ei lasketa lyhyttä Italialaismiehitystä se oli toinen kahdesta Afrikkalaisesta valtiosta jota ei kolonisoitu. Oli kristitty ja kehittyneempi kuin useimmat afrikkalaiset valtiot.
- Maata johti keisari ja aatelisto, joka oli modernisaatiopaineen alla. Laajamittaiset armeijakapinat johtivat lopulta 1000 vuotiaan keisarikunnan kukistumiseen. Vallan kaappasi kommunistinen sotilasjunta DERG(komitea), viralliselta nimeltään *asevoimien, poliisin ja alueellisen armeijan koordinoitineuvosto*. DERG julisti maan M-L valtioksi.
- Seurasi laajamittainen punainen terrori, jonka yhteydessä keisari Haile Selassie tapettiin ilman oikeudenkäyntiä. Myös maan aatelistoa putsattiin kovalla kädellä. Tämän jälkeen viljelijöiden maat kansallistettiin mistä seurasi runsaasti surmia ja nälänhätää.
- Hallinto yritti suorittaa suurisuuntaisia maanviljelyn ja talouden kehittämisohjelmia, jotka kuitenkin epäonnistuivat.

DERG+Etioopian demokraattinen kansantasavalta(jatkuu)

- DERG oli jatkuvasti hankalassa tilanteessa. Aluksi se joutui sotimaan valtaansa vastustavia tahoja, aateli,talonpojat vastaan. Se joutui myös sotimaan käytännössä koko hallintonsa ajan sisällissotaa Eritrean itsenäisyyspyrkimyksiä vastaan. Naapurimaa Somalia hyökkäsi naapurinsa heikkouden houkuttelemana valloittamaan alueita. Lisäksi toistuvat kuivuudet ja nälänhädät runtelivat valtiota ankarasti.
- DERG:n onneksi NL päätti valita Etioopian kumppanikseen entisen liittolaisensa Somalian tilalle. Hallitus kesti kasassa ja torjui Somalian hyökkäyksen vain ja ainoastaan Neuvostoliiton ja sen liittolaisen massiivisen tuen ansiosta. Neuvostoblokin talousongelmat heijastuivat lopulta Etiopiaan.
- DERG luopui vallasta 1987 ja luovutti sen Etioopian demokraattiselle kansantasavallalle. Talodellisen ja poliittisen tilanteen hajoaminen johti kuitenkin Sosialimin loppumiseen 1991. Nykyisin vallassa on DERG:n poliittinen Hoxalainen vastustaja Etioopian demokraattinen kansanvapautusrintama. Lähes yksinvalta ja Hyvin vasemmalla vaikka ei virallisesti M-L puolue. Tätä nykyä erittäin hyvä talouskasvu mut yhä hyvin alhainen elintaso.

Mosambikin kansantasavalta

25.6.1975 – 1.12.1990

- Ranska ja Iso-Britannia luopuivat verrattain helposti Afrikan Siirtomaistaan(paitsi Algeria ja Kenia). Samaa ei voinut sanoa puolifasistisesta Portugalista, joka oli pitänyt hallussaan Mosambikia ja Angolaa 400 vuotta. Näiden maiden itsenäistyminen vaati pitkiä ja raskaita sisällissotia.
- Itsenäisyysota kesti vuodesta 1964 -1974. Neuvostoliiton,Kiinan,Kuuban,Jugoslavian ja useiden Afrikan maiden tukema FRELIMO(Mosambikin vapautusrintama) taisteli lojalisteja ja Portugalin joukkoja vastaan kymmenen vuoden ajan. Portugal puolestaan sai tukea Etelä-Afrikalta ja Rhodesialta, joiden poliittinen järjestelmä perustui tiiviisti rotuerotteluun. Lopulta siirtomaasodat kävivät liian raskaaksi Portugalille, jossa fasistinen hallitus menetti valtansa. Mosambik sai itsenäisyytensä 1975. FRELIMO julisti nopeasti maan kansandemokratiaksi ja virallisti Marxismi-Leninismin ideologiakseen.
- Välittömästi itsenäisyyden jälkeen alkoi Mosambikin sisällissota. Hallitusta vastaan taisteleva oikeistolainen ja anti-kommunistinen RENAMO(Mosambikin kansallinen vastarinta) aloitti taistelun apartheid hallituksien tukemana.

Mosambikin kansantasavalta(jatkuu)

- Sisällissota oli tuhoisa ja hyvin raaka. Sodan osapuolet olivat tasaväkiset ja kumpikaan osapuoli ei kyennyt saamaan maata hallintaansa. FRELIMO piti hallussaan kaupunkikeskuksia saaden tukea naapurimailtaan Tansanialta ja myöhemmin Zimbawelta. RENAMO piti hallussaan laajoja alueita maaseudusta SA ja Rhodesian tukemina(kunnes Rhodesia kaatui 1981). Sota kesti 15 vuotta päättyen 1992 kaikkien osapuolien väsymiseen ja SA apatheidin loppumiseen.
- Mosambikin kansantasavallan hallitus teki runsaasti sosialistisia uudistuksia heti valtaan noustuaan koskien koulutusta,terveydenhuoltoa ja teollisuuden omistusta. Sisällissota kuitenkin esti kaiken kehityksen ja huomattava osa valtiosta ei ollut hallituksen hallussa vuosikymmenien ajan. Molemmat osapuolet tekivät runsaasti sotarikoksia, talous oli romuna ja valtava pakolaisongelma.
- Rauhansopimuksen solmimisen yhteydessä maasta tehtiin monipuoluedemokratia ja FRELIMO luopui M-L ideologiasta.

Angolan kansantasavalta

11.10.1975-27.8.1992

- Mosambikin tavoin Angola oli Portugalin siirtomaa. Samaan tapaan senkin itsenäistyminen vaati pitkän itsenäisyys sodan, joka jatkui loputtomalla sisällissodalla. Erotuksena edelliseen on Mosambikia laajempi suurvaltojen sotkeutuminen mukaan konfliktiin.
- Angolan itsenäisyys sota alkoi vuonna 1961. Kolme suurempaa itsenäisyyteen tähtäävää liikettä taisteli Portugalin siirtomaahallintoa vastaan.MPLA(Populääri Angolan vapautus liike) oli vasemmistolainen ja sai tukea Neuvostoliitosta ja Kuubasta. FNLA(Kansallinen rintama Angolan vapautukseksi) sai Zairelta,Kiinalta, Romanialta ja muilta ”puolueettomilta tahoilta”.UNITA(Kansallinen unioni Angolan täydelle itsenäisyydelle), joka ei alkuun nauttinut juurikaan ulkopuolista apua.Portugal sai tukea apartheid valtioilta SA,Rhodesia.
- Itsenäisyys sodan kuluessa vapautusliikkeet taistelivat toistensa kanssa melkein yhtäpaljon kuin portugalilaisia vastaan. Myös kansainväliset tukijat vaihtoivat usein puolta FNLA ja UNITA välille. Portugalin hallitusvaihdokset avasivat tien itsenäisyyteen 1974, mitä seurasi välittömästi Afrikan pisin sisällissota ja yksi laajimmista kylmänsodan välillisistä sodista.MPLA voitiin katsoa vahvimaksi itsenäisyysliikkeeksi ja se aikoi hallita maata.

Angolan kansantasavalta(Jatkuu)

- Etelä-Afrikka ei hyväksynyt tilannetta ja puuttui suoraan sotilaallisesti UNITAn ja FNLAN hyväksi. Neuvostoliitto ja USA aikoivat pysytellä syrjässä jottei ”tulisi uutta vietnamia”. MPLA kuitenkin pelastui Kuuban rajun intervention ansiosta ja vakiinnutti valtansa. 1975 julistettiin Angolan Kansantasavalta syntyneeksi ja se oli M-L 1977 lähtien.
- Kuuban mukaantulo houkutteli USAn mukaan tukemaan Etelä-Afrikkaa ja UNITAa. Kiina tuki zairelais kansallismieliseksi muuttunutta FNLAa. Neuvostoliiton ja Kuuban välit kärsivät itsenäisen toiminnan vuoksi. NL ja muut euroopan kommunistimaat lisäsivät tukeaan MPLAlle konfliktin jatkuessa.
- Sisällissota jatkui vuosikymmeniä tuhoten maan talouden.Ihmisoikeusrikkomukset olivat runsaita ja yli 0,5M ihmistä menetti henkensä. MPLA hallitsi valtaosaa Angolasta rintamalinjojen vakiintuessa. Kansantasavallan ohjelmat ottivat vaikutteita Kuubasta.
- Neuvostoliiton romahdus ja apathaidin loppuminen johti sisällissodan hiljenemiseen 1991. Rauhanneuvottelut saivat MPLAn luopumaan Marxilais-Leninismistä. Sota UNITAn kanssa kuitenkin jatkui 2002 asti.

Beninin kansantasavalta

30.10.1975-1.3.1990

- Benin oli entinen Ranskan siirtomaa joka oli itsenäistynyt 1960. Vuonna 1972 Mathieu Kérékou suoritti maassa sotilasvallankaappauksen. Kaikkien suureksi yllätykseksi hän alkoi tunnustamaan Marxistis-Leninististä oppia. Maa julistettiin kansantasavallaksi 1975.
- Hallinto teki alkuun joitakin sosialistisia uudistuksia, mutta yleisesti ottaen nämä epäonnistuvat pahasti. Korruptio ja hutilointi olivat massiivisia. Hallituksen suosio oli vähäinen ja perustui nepotismiin. Poliittinen sekasorto oli jatkuvaa ja hallitus kesti vallassa lähinnä ihmisoikeusrikkomusten ja lahjuksien voimalla
- On teorisoitu, että Kérékou valitsi sosialismin lähinnä saadakseen taloudellista tukea sosialistimailta. Tätä tuli rajoitetusti.
- Vuonna 1990 apu NL oli kuivunut ja Kérékou luopui vallasta lakkauttaen kansantasavallan. Palasi myöhemmin vielä valtaan mutta sosialismi ei enää kiinnostanut.

Cape Verde 1975-1991

- Cape Verden itsenäistymisprosessi liittyi samaan sotaan Portugalin kolonialismia vastaan kuin mannermaan Guinea Bissaussa.
- Amilcar Cabralin johtama PAIGC kävi pitkällistä sisällissotaa mannermaalla Portugalin joukkoja vastaan useiden marxisti-leninististen maiden tukemana. Saarilla kamppailu oli poliittista/sabotaaseja.
- Portugalin oikeistohallituksen romahtaminen johti vuonna 1975 itsenäisyyteen.
- Vuoden 1980 vallankaappaus, joka syrjäytti Amilcarin Veljen Luis Cabralin Guinea Bissaun johdosta rikkoi mannermaan ja saariston yhteydet.
- Cape Verden osa PAIGC irrottautui emopuolueesta ja perusti marxisti-leninistisen sosialistisen valtion PAICV:n ja Aristides Pereiran johdolla.
- Rakensii varsin maltillisen ja verrattain toimivan poliittisen järjestelmän, joka yksipuolue vallastaan huolimatta oli demokratteisempi kuin useimmat vastaavat. Luopui yksipuoluevallasta 1990. Tämän jälkeen kehittynyt yhdeksi Afrikan vakaimmista demokratioista. PAICV on edelleen merkittävä puolue(nykyisin demokraattinen sosialismi on ideologinen päämäärä)

Sosialismin romahdus 1990-1992

- Neuvostoliiton hajoaminen johti myös Afrikkalaisten sosialististen maiden häviämiseen kartalta.
- Ideologinen tappio saattoi vaikuttaa.
- Tärkein syy oli se, että tärkeimmän taloudellisen tukijan kaatuminen pakotti maat kääntymään USAn ja maailmanpankin puoleen. Sosialismista ja yksipuoluejärjestelmistä luopuminen oli luultavasti edellytys taloudellisen avun saamiselle.

Sosialismin tila nyky Afrikassa

- Virallisesti ainoastaan Etelä-Afrikassa on M-L puolue joka on hallituksessa. Maassa on myös toinen 5% marxisti-Leninisti puolue
- Algeriassa 5% trotskistinen työväenpuolue
- Etiopiassa ja Kongon Tasavallassa valtaa pitää puolueet jotka ennen olivat kommunisteja. Cape Verdessä on edelleen vahva.
- Malissa ja Ghanassa on kommunistiset puolueet joilla muutamia paikkoja parlamentissa.
- Burkina Fasossa 2022 valtaan nousseen sotilajuntan johto on käyttänyt voimakkaasti sankaristista retoriikkaa ja symboliikkaa.. Aina voi toivoa..

Kiitos kuuntelusta

Jari Karttunen